

Plenum

Torsdag 12.12.2024 kl. 16.00—18.29

2.3. Muntlig fråga om akutmottagningar i välfärdsområdena (Mia Laiho saml)

Muntligt spörsmål MFT 222/2024 rd

Muntlig frågestund

Talman Jussi Halla-aho: Ledamot Laiho, varsågod.

Debatt

16.35 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Suomi ikääntyy nopeasti ja väestö keskittyy kasvukeskuksiin, puolet erikoislääkäreistä eläköityy lähivuosina, henkilöstöpula pahenee. Tämä kehitys on huomioitava, halusimme tai emme. Ilmeisesti oppositiossa ei todellisuutta oteta vakavasti. Nyt supistettavat yöpäivystykset pyörivät pitkälti vuokratyövoimalla. Keikkalääkäreiden palkkoihin menevä resurssi on pois muusta sotien kehittämisestä. Meidän on kyettävä katsomaan asioita Suomen ja suomalaisten etu edellä, ei seuraavia vaaleja ajatellen.

Kun hätä on suurin esimerkiksi infarktin tai onnettomuuden takia, tarvitaan laadukas ensihoito, ammattitaitoista henkilökuntaa ja laajat tutkimus- ja hoitomahdollisuudet. Orpon hallituksen päivystyspäätöksellä tuetaan sitä, että joka hyvinvointialueella säilyy sairaala. Yhtäkään sairaalaa ei olla lopettamassa. Hallituksen sote-politiikka on kokonaisuus, jolla turvataan hyvinvointipalvelut kaikille suomalaisille asuinpaikasta riippumatta ja myös tuleville sukupolville: esimerkiksi kiirevastaanottojen yleistyminen, hallituksen omalääkärimalli, [Puhemies: Kysymys!] etäpalvelujen kehittäminen ja liikkuvat palvelut. Arvoisa ministeri Juuso, miten hallitus [Puhemies koputtaa] edistää kiirevastaanottojen yleistymistä hyvinvointialueilla? [Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.36 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä oli erittäin hyvä kysymys näistä kiirevastaanotoista. Kun Suomessa muutama vuosi sitten otettiin käyttöön tällaiset sekä erikoissairaanhoidon että perusterveydenhuollon yhteispäivystykset, niin aika monesta terveyskeskuksesta loppuivat iltavastaanotto ja viikonloppuvastaanotto, ja se on johtanut siihen, että meidän päivystykset ruuhkautuvat. Hyvinvointialueilla on nyt hyvä tilaisuus lisätä iltavastaanottoa ja viikonloppuvastaanottoa pienemmissä terveyskeskuksissa. Myöskin tällä pääsemme siihen, että päivystykset eivät kuormitu turhaan. [Vasemmalta: Millä rahalla?]

Kun kiirevastaanottojen ylläpitäminen vähentää painetta sinne päivystykseen ja erikoissairaanhoidon, niin on aivan selvää, että siitä tulee myöskin kustannussäästöjä. Totta kai, me tiedämme: kun ihminen ei tarvitse erikoissairaanhoidon, vaan hänet voidaan matalalla

Punkt i protokollet PR 134/2024 rd

kynnyksellä hoitaa siellä perusterveydenhuollossa ja kiirepäivystyksissä, niin se säästää meiltä kustannuksia, se säästää henkilötyövoimaa ja se auttaa siihen, että ne, jotka oikeasti tarvitsevat, pääsevät nopeammin hoitoon. [Aki Lindénin välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.37 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulossa on musta joului. Lumirajaan katsomatta kautta koko maan sairaaloiden palveluita ajetaan alas ja päivystyksistä sammutetaan valot. Kansalaisilla hoitoonpääsy heikkenee, säästöjä ei tule, ja se turvallisuudentunne kansalaisilla heikkenee.

Ministeri Juuso, teidän jäljiltänne sosiaali- ja terveystalvelut ovat totisesti toisenlaisia. Te olette jo romuttanut toimivan hoitotakuun ja siirtänyt kansalaiset kolmen kuukauden hoitojonoihin. Ja nyt te olette tätä sairaalaverkkoa tällä tavalla moukaroimassa — tällä tavalla moukaroimassa, mistä ei edes säästöjä synny. Jos ette meitä usko, ministeri Juuso, niin me olemme kuulleet, kuinka teidän hallituksenne kansanedustajat — perussuomalaisista edustaja Kangas ja edustaja Polvinen, kokoomuksesta edustaja Heikkinen — ovat asettuneet puolustamaan esimerkiksi Oulaskankaan sairaalan palveluita, toimivan sairaalan palveluita. [Anne Kalmari: Se on oikein!]

Ministeri Juuso, jos ette meidän perusteluita usko, niin mitä vastaatte näille oman puolueenne edustajille ja niille hallitusryhmienkin edustajille, [Puhemies koputtaa] jotka ovat huolissaan sairaaloiden päivystyksistä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.39 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteena on se, että erikoissairaanhoidon tilanne on tämän hallituskauden päättyessä parempi kuin mitä se oli silloin, kun tämä hallitus aloitti toimintansa. Uskoka tai älkää, me olemme siihen pääsemässä. Me tuomme kehitysehdotuksia, teemme niitä tarvittavia uudistuksia, mitä tarvitaan, että ihmiset pääsevät hoitoon. Tämä on aivan olennainen osa hallituspolitiikkaa. Ne tuntuvat vaikeilta, mutta perinteisesti Suomessa kaikki erikoissairaanhoidon palveluihin koskeminen on kovin vaikeata. Sen sijaan minusta on vähän liian helppoa se, että vanhuksilta kyllä voidaan siellä hyvinvointialueilla palveluita viedä, heidän palveluitaan. Kukaan ei puolusta heitä. Heillä ei ole etujärjestöä. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Mutta kun erikoissairaanhoidon palveluita halutaan tehostaa ja järkevöittää, niin katsokaa, mikä huuto tulee. [Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Arvoisat edustajat, meidän ja istuntoa seuraavien kansalaisten on täysin mahdotonta kuulla ministereiden vastauspuheenvuoroja, jos te huudatte niiden päälle. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

16.40 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sairaalahverkon leikkaaminen tällä keinoin on totta kai valtava järkytys suomalaisille. Ymmärrän sen tuskaa, mitä on varsinkin vanhemmilla ihmisillä, jotka ovat jo fyysisen voimansa osittain käyttäneet yhteiskuntamme hyväksi ja ovat sairauden rasittamia. Tämähän tietenkin tarkoittaa heille semmoista pelokasta tilannetta, jolloin pitäisi päättäjien ymmärtää se, että he

Punkt i protokollet PR 134/2024 rd

tarvitsevat sitä välttämätöntä apua. Sama koskee lapsiperheitä. Olen nähnyt omien lastenlasteni kanssa, että sen avun pitää olla lähellä silloin, kun sitä tarvitaan.

Miten te aiotte, arvoisat ministerit, ministeri Juuso esimerkiksi, toimia tässä tilanteessa niin, että voimme varmistaa sen, että tällaisissa tapauksissa, joissa akuutti sairaus iskee ja on hätä, varsinkin kun maaseutualueilla alkavat puhelinverkotkin olla aika heikossa kunnossa, ihmisen henki ja terveys pelastetaan? Se hädän hetki on se hetki, jolloin se apu pitää saada. Siinä selittäminen joistakin poliittisista linjauksista on ehkä aika kevyttä. On tärkeää, että ihminen saa avun silloin, kun hän tarvitsee.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.41 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on erittäin hyvin toimiva ensihoitoverkosto. Ensihoitopalvelu ei nykyään ole vain sitä, että kuljetetaan paikasta toiseen, vaan siellä on osaavaa hoitohenkilökuntaa, joka pystyy aloittamaan hoidon jo siellä kotona. Eli tietysti näissä tapauksissa muutenkin, vaikka ei tehtäisi mitään muutoksia sairaalaverkkoon, ensihoito on se ensimmäinen, minne soitetaan silloin, kun on hengenhätä, ja se toimii Suomessa. Se pystyy hoitamaan jo tällä hetkellä useita tapauksia ilman, että tarvitsee viedä eteenpäin. Ensihoito pystyy myöskin näkemään sen, että kun on sellainen tapaus, mikä tarvitsee erikoissairaanhoidoa, niin silloin potilas kuljetetaan sellaiseen yksikköön, missä häntä voidaan auttaa. Aina se ei tarkoita sitä, että mennään perusterveydenhuollon yksikön kautta, koska se hidastaa hoitopäätöksiä. Voidaan mennä suoraan keskussairaalaan tai yliopistosairaalaan, missä se tarvittava hoito on saatavissa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Wickström, varsågod.

16.42 Henrik Wickström r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Suomen väestö ikääntyy, ja kuten me tässä olemme saaneet kuulla, yksi syy tässä hallituksen esityksessä liittyen sairaalaverkkoon liittyy juuri henkilöstön saatavuuteen. Meillä myöskin väestö pakkaantuu entistä enemmän kaupunkeihin, ja se pistää haastetta siihen, että me saadaan kerta kaikkiaan meidän resurssit sote-sektorilla riittämään oikeisiin paikkoihin.

Vi inom SFP är glada över det att man i regeringens proposition för sjukhusnätverket beaktar också de språkliga konsekvenserna. Som västnylänning är jag glad för det att regeringen möjliggör att vi kan ha en jourverksamhet i Raseborg, men dessvärre — trots att oppositionspartierna kritiserar sjukhusreformen — har vi inte lokalt och regionalt fått stöd för att upprätthålla den här jouren. Jag hoppas att också oppositionspartierna för det här budskapet vidare till sina regionalpolitiker.

Mutta itse tähän henkilöstön saatavuuteen: kysyisin ministeri Juusolta, olisiko syytä pohdita myöskin Suomessa sitä, mitä monessa muussa länsimaassa tällä hetkellä jo tehdään, eli että tehtäisiin niin sanottu direktio-oikeus liittyen erikoissairaanhoidon lääkäreihin, niin että voidaan varmistua siitä, että erikoisosaajia saadaan myöskin pienempiin sairaaloihin ympäri maata. Meitäkin RKP:ssa huolestuttaa se vahva keskittämisen kulttuuri, mitä löy-

Punkt i protokollet PR 134/2024 rd

tyy myöskin alueilla. Olisiko tämä asia, millä voitaisiin lähteä ratkaisemaan sitä problematiikkaa, mikä liittyy henkilöstön saatavuuteen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.44 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos ymmärsin oikein, niin edustaja esittää, että tiettyjä erikoislääkäreitä voisi määrätä toimimaan joissakin sairaaloissa. Näen, että tässä voitaisiin törmätä elinkeinon harjoittamisen vapauteen. Tätä ei ole Suomessa koskaan koeponnistettu, voidaanko näin tehdä. Toki esityksiä on tullut siitä, että meidän pitäisi pakottaa lääkäreitä toimimaan julkisella puolella pitempään kuin he nyt toimivat. Tästä on ministeriössä toki keskusteltu, mutta perustuslaki tulee siinä aika nopeasti vastaan ja myöskin yhdenvertaisuus siinä mielessä, että jos me alamme pakottamaan lääkäreitä sillä perusteella, että heidät on koulutettu julkisin varoin, niin herää kysymys, pitääkö sitten pakottaa myöskin sairaanhoitajat. Entäs kaikki muut, jotka koulutetaan Suomen valtion varoilla — miten suhtaudumme sitten heidän työvelvoitteisiinsa? Tämä ajatus kuulostaa yksinkertaiselta, mutta kun sitä tarkemmin pohtii, niin se ei ole läheskään niin yksinkertainen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.45 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin ministeri Juusolle ikäihmisistä: Tehän juuri leikkasitte hoitajia ikäihmisten hoivasta, [Anne Kalmari: Juuri näin! — Vasemmalta: Juuri näin!] josta viikko sitten täällä äänestettiin. Tällä viikolla äänestettiin hoitotakuusta, jonka te olette romuttamassa, jota muuten sellaisena kuin te sen tänne toitte ei yksikään kuultava asiantuntija kannattanut valiokunnassa — ei yksikään.

Arvoisa puhemies! Ministeri Purra täällä perusteli Salon, Oulaisten, Kemin, Varkauden, Iisalmen ja monen muun sairaalan päivystysten ja palveluiden karsimista ja alasajoa sillä, että kaikkialta pitää säästää. No, eihän tämä pidä paikkaansa. On yksi kohde, josta te ette säästä ja jonne te laitatte lisää rahaa, ja se on ministereiden tuloluokka, mukaan lukien teidän omat taskut — toistatuhatta euroa toista vuotta. Jos te edes muutaman satasen olisitte valmis tinkimään, niin näillä alueilla voitaisiin palvelut pelastaa.

Arvoisa puhemies! Kysymys kuuluu: Ministeri Purra, te olette pääministerin sijainen, te vastaatte koko hallituksen toiminnasta. [Puhemies koputtaa] Ovatko kaikki hallitusryhmät yksimielisesti tämän esityksen takana tiistaina vai eivät?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.46 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan huomauttaa, että meillä tässä maassa on erittäin tiukka progressiivinen verotus. Se on itse asiassa tiukentunut viime vuosina. Se on selvästi tiukempi kuin esimerkiksi Ruotsissa. Suomessa hyvätuloiset ihmiset maksavat enemmän veroja. Toisaalta pienituloiset maksavat Suomessa selvästi vähemmän veroja kuin esimerkiksi Ruotsissa. Sen lisäksi meillä on korkeat marginaaliveroasteet. Tällä haluan todeta sen, että teidän väitteenne siitä, että hyvin toimeentulevat eivät osallistuisi tämän yhteiskunnan pyörittämiseen, [Välihuutoja vasemmalta] ei pidä paikkaansa.

Punkt i protokollet PR 134/2024 rd

Sen lisäksi tämä hallitus alkuperäisen veropolitiikkaansa lisäksi — jossa siis kokonaisveroastetta laskettiin jonkin verran, nimenomaan työn verotusta pieni- ja keskituloisilta keventäen — joutui kehysriihessä myös kiristämään kaikkein parhaiten toimeentulevien ihmisten verotusta. Eli kahteen ylimpään tuloluokkaan kohdistettiin lisää toimia tilanteessa, jossa me jouduimme tekemään myös muita veroratkaisuja, suurimpana yleisen arvonlisäverokannan korottaminen, ja tekemään edelleen [Puhemies koputtaa] lisää vaikeita säästöjä. [Välihuutoja vasemmalta — Puhemies koputtaa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Simula, olkaa hyvä.

16.47 Jenna Simula ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikeassa taloustilanteessa resurssit ja tekevät kädet on käytettävä viisaasti, parhaalla mahdollisella tavalla. Ivalon ja Kuusamon päivystykset turvataan. Ei enää poikkeuslupasirkusta. [Johanna Ojala-Niemelän välihuuto] Synnytykset jatkuvat Kajaanissa, Mikkelissä, Kotkassa, Hämeenlinnassa ja Kokkolassa. Työryhmän esitys olisi ne lakkauttanut, se ei meille käynyt. Se on sitä vaikuttamista. [Välihuutoja vasemmalta — Puhemies koputtaa]

Keskustalaisten räähäily riekkuun sen sijaan on suoranaista suomalaisten sumutusta. Keskustan Rehulan asetuksella lakkautettiin synnytystoiminta Oulaskankaalta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!] Keskustan silloisen ministeri Saarikon asetuksella lakkautettiin vaativa leikkaustoiminta Raahesta. Keväällä 23 keskustan vaikuttamistyön kruunu oli tyhjä paperi. Ei riittänyt kanttia tulla hallitukseen siivoamaan omia sotkuja.

Arvoisa puhemies! Voisitko, ministeri Juuso, selventää vielä kerran oppositiolle, miksi näitä päätöksiä nyt tehdään, ja alleviivata vielä kerran sen, että yhtäkään sairaalaa ei olla lakkauttamassa? [Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.49 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä esitys, mikä nyt on eduskunnan käsittelyssä, on erittäin maltillinen verrattuna siihen virkaesitykseen, sairaalatyöryhmän esitykseen, minkä saimme viime tammikuussa. Siinä mielessä täytyy sanoa, että kyllä, politiikassa tehdään valintoja, ja niitä valintoja tehdään silmällä pitäen kansalaisten hyvinvointia, tässä tapauksessa kansalaisten oikeutta päästä erikoissairaanhoidon, kiireettömän hoidon toimenpiteisiin mahdollisimman nopeasti. Se vaatii sen, että me katsomme, mitä meillä on, paljonko meillä on henkilöstöä, paljonko meillä on sairaaloita, ja pyrimme tekemään sitä jakoa sillä tavalla järkevästi, että se toiminta näissä sairaaloissa on mahdollisimman tehokasta. Ei päivystetä yöllä leikkaussalihenkilökunnalla ynnä muilla lääkäreillä tyhjää, koska siellä ei tapahdu yhtään mitään. [Välihuutoja vasemmalta — Puhemies koputtaa] Esimerkiksi Oulaskankaalla on vuonna 23 tehty kolme yöaikaista leikkaustoimenpidettä — [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho! — Puhemies koputtaa] kolme yöaikaista leikkaustoimenpidettä koko vuonna 2023.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, nyt minuutti on käytetty. — Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Nikkanen, olkaa hyvä.

16.50 Saku Nikkanen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Ministeri Juuso, puhuitte huikeasta lentokorkeudesta, ja kun tässä nyt tätä keskustelua ja näitä vas-

Punkt i protokollet PR 134/2024 rd

tauksia on kuullut, niin olisi kyllä syytä nyt kysyä, olisiko aika laskeutua ihan sinne ihmisten tasolle sieltä lennolta ja kuunnella esimerkiksi, mitä vastuulliset, osaavat, kokeneet lääkärin, sairaalan johto, esimerkiksi Salon sairaalassa, ovat tästä uudistuksesta kertoneet. He ovat kertoneet muun muassa sen, edustaja Laiho, että vuokralääkäreitä tai vuokrahoitajia ei ole Salon erikoissairaanhoidossa koskaan tarvinnut käyttää. [Mia Laihon välihuuto] Kannattaisiko nyt näitä lausuntoja kuunnella ja kysyä?

Kysynkin teiltä, ministeri Juuso: Miksi te ette anna suomalaisille mahdollisuutta tehdä päätöksiä siellä, missä he asuvat? Miksei anneta sitä oikeutta tehdä ne päätökset siellä hyvinvointialueilla, missä nämä asiat tunnetaan kaikista parhaiten?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.51 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän hyvinvointialueet voivat näitä päätöksiä tehdä. Toistaiseksi niitä on tehnyt vain Pohjois-Pohjanmaa.

Mitä tulee Salon sairaalan yöpäivystykseen, perusterveydenhuollon yöpäivystykseen, niin siellä käy keskimäärin kuusi henkilöä yön aikana. On tutkittu, mistä syistä he yöpäivystykseen tulevat, ja summa summarum on se, että suurin osa heistä olisi hyvin voinut odottaa aamuun, koska päivystykset aamuseitsemästä iltakymmeneen ovat edelleenkin tämän esityksen hyväksymisen myötä mahdollisia. Ne, jotka eivät voi sinne aamuun odottaa, ovat näitä kiireellisimpiä tapauksia, jotka tulee tietysti ensihoidon avustuksella joko hoitaa sinne kotiin tai sitten kuljettaa sellaiseen sairaalaan, missä heitä voidaan auttaa, missä on sellaista erikoissairaanhoitoa, mitä he kiireellisesti tarvitsevat.

Frågan slutbehandlad.